

videt Formaalet noget; men hvorfra Pengene skulle komme til denne Udvidelse fortæller man os ikke, og jeg ser heller ikke, hvorfra de skulle komme. Ganste vist har den ærede Ordfører i det andet Thing vist hen til, at man kunde laane hos Statskassen, men jeg tror rigtignok, at Statskassen vilde betæffe sig for at laane noget til kirkelige Formaal, thi det Laante vilde sikkert ikke komme igjen. Jeg er bange for, at det vilde gaa som med Sørg Akademies Laan til Theatret; det er muligt, at disse Laan ville blive tilbagebetalte, men man har dog nogen Grund til at tvivle derom, og til Henter af Laanet mærker man ialfald ikke meget. Jeg ser altsaa ikke, hvorfra Pengene skulle komme til disse andre Formaal — nye Kirkebygninger, nye Præsters Ansættelse, hvor for Exempel 3 Kirker høre under 1 Præst, — forudsat, at nærværende Lovforslag skulde blive til Lov, men lad mig nævne mange andre Formaal, der aabenbart maa høre til de kirkelige. Jeg har saaledes nævnt Skolen. Kirken, har altid i gamle Dage taget sig af Skolen, ja Skolen er endogsaa grundet af Kirken paa den Tid, da Kirken var mest levende, dengang den udraabte: „Sølv og Guld har jeg ikke“, men den havde dog Sølv og Guld tilovers for Skolen. Jeg skal endvidere nævne, at Kirkens Opgave i gamle Dage — ja, den allerfjerneste Opgave var, at tage sig af de Syge, de Lidende, de Fattige, og støtte dem med de Midler, den havde. Da var der et vidt Omraade for Kirken at virke paa, og jeg tror, at den har en god Anvisning i saa Henseende i det nye Testamente. Den nuværende høitæredede Minister har flere Gange slaaet paa, at det religiøse Liv svækkes ved de altfor store Lønninger, og jeg ser deraf, at den høitæredede Minister er en Ven af det religiøse Livs Vækkelse og Fremgang. Jeg ser det, men jeg frygter meget for, at Lovforslaget skal føre til Svøm og Stiltand i Stedet for til Liv og til Fremgang. Jeg elsker Orden, og den ærede Minister siger ogsaa, at han elsker Orden, jeg elsker ikke Svøm eller Død, og den ærede Minister elsker heller ikke Svøm eller Død, men desuagtet ser det ikke meget ud til, at vi skulle blive enige om, hvorledes man skal fremme de religiøse Formaal. Jeg kan ikke se, hvorledes det kan ske, men umuligt er det vel ikke, thi jeg er ikke saa stiv, at jeg ikke skulde kunne lempe mig i Noget, naar blot Liden er der. Det er altsaa de Formaal, som jeg vil kalde de kirkelige, og jeg tror ikke, at nogen Biskop med det nye Testamente, med Kirkehistorien i Haanden vil kunne sige, at de af mig nævnte Ting ikke ere det. Det hedder jo udtrykkeligt: „Hvad I have gjort mod een af mine mindste Brødre, det have I gjort imod mig“, og det tror jeg, er det, der kan betegnes som det kirkelige Formaal i dybeste og inderligste Forstand. Det kan dog ikke være den ærede Ministers Mening, at Præsterne skulle være saa begjærlige, at de ikke ville give Noget

bort til Fordel for de af mig nævnte Formaal; det maa tværtimod være dem meget hjært. Hvad bliver det til med Stiftskapellanerne? Kirkekommissionen har udtalt sig meget stærkt for Stiftskapellaner, reisende Præster. Stiftskapellaner kunne benyttes under Vakancer, hvor det ofte kommer til at gaa ud over Nabosognepræsten, naar Vakancen er altfor lang. Vi have hørt af den høitæredede Minister, at det gaar langsomt til i Kultusministeriet, og det sker ikke saa sjældent at der er meget lange Vakancer. Jeg har selv Erfaring derfor, idet jeg har set et Præstefald staa ledig i tre fire Aar, og det er ikke noget ganske enkeltstaaende Tilfælde. Det vilde være godt, om man havde saadanne ledige Præster, der kunne besørge Embedet, saa at Menigheden ikke skulde lide ved, at Embedet stod ledigt, eller saaledes, at det ikke gik ud over Nabosommunerne. Men hvor ere Midlerne dertil. Jeg ser Intet, ikke engang naar den ærede Ministers Forslag uforandret vedtages. Saaledes kunde jeg blive ved i det Uendelige. Det er mig for stivt, at det kirkelige Formaal indskrænkes til at lønne c. 900 Præster. Jeg kommer nu til det næste Punkt, nemlig selve Lønningsklassernes Fordeling, der findes i § 7. Lønningerne ere, som jeg allerede har antydnet, i mine Tanker altfor høie, og jeg er vis paa, at den ærede Minister er enig med mig deri i Overensstemmelse med, hvad han selv har udtalt, at altfor høie Lønninger tidt ville svække det religiøse Liv; det siger han selv, saaledes som det ses af Bilagene, og derfor tager han Noget fra Embederne hist og her, for at det religiøse Liv ikke skal svækkes. Jeg holder som sagt ikke af det, men der er en anden Grund, hvorfors jeg ogsaa er imod den stærke Lønningsfordeling, der findes i Lovforslaget, og det er den, at der er for mange Klasser og for store Spring, og det er navnlig derved, at Sønnen vil fremkomme. Præsterne ville vide, hvorledes de kunne avancere, de ville vide, hvor mange Aar det kan være, inden de kunne naa det næste Trin, og de vilde vide naar de kunne komme paa de øvrige Trin, og saa fremdeles, og dermed vil den Pillegrimsvæjse fra Vesterhavet til Østersøen blive ved, eller ogsaa vil det Omvendte kunne blive Tilfældet, hvis man pludselig lægger de største Embeder ovre ved Vesterhavet, thi saa vil Pillegrimsvæjserne naturligvis gaa den modsatte Vej, men jeg ser ikke, at de ville blive lysteligere derfor. Ved Loven af 8de Marts 1856 gav man Sognene en udstakt Indflydelse paa, hvem der skulde være Skolelærer, og det var i og for sig rigtigt, men det var en Feil, at man ikke samtidigt dermed ordnede Lønningerne, at man ikke samtidigt dermed noget nærmere satte ens Begyndelseslønninger for Alle, thi derved vilde det Skærende og Disharmoniske ved at unge Lærere springe ind i meget store Kalde være undgaaet. Skal Menigheden derfor have nogen Indflydelse paa Kaldsretten af deres Præster, er det min fulde Over-